

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 110

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

טעות בחשבון

"וַיִּדְרֹךְ יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לֵה' וַיֹּאמֶר אִם נָתַן תַּתֵּן אֶת הָעֵם הַזֶּה בְּיָדֵי"
מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

באלקים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות במדבר פי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל" (במדבר כא).
ורש"י מסביר: "בלחם הקלקל" - לפי שהמן נבלע באיברים, קראהו "קלקל" אמרו: עתיד המן הזה שיתפח במעינו, כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא' (במדבר כא ה).

זאת יצאו להלחם בישראל. אם כן, מדוע לא לקחו בחשבון שישראל יתפללו בלשון כללי כפי שהיה באמת; "אם נתן תתן את העם הזה בְּיָדֵי"? ובפרט שלא שינו את מלבושם כדברי רש"י.
(אפשר; שלא שינו את מלבושם למרות שזה הסגרים; מצד הבהילות וחוסר זמן,

רש"י "ישב הנגב" - זה עמלק! שנאמר (במדבר יג): "עמלק יושב בארץ הנגב" ו(עמלק) שנה את לשונו לדבר בלשון כנען, כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם - והם אינם כנענים. ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען, אמרו: "נתפלל סתם" שנאמר: "אם נתן תתן את

והפליאה עצומה מאד, שהרי זה היה לאחר מותו של אהרן הכהן סמוך לכניסתם לארץ ואת המן הלא אכלו במשך ארבעים שנה עד עתה והרי נוכחו לדעת שבמשך ארבעים השנה שעברו לא מת אחד מהם מתפיחת בטנו? מה עוד שרבים מהם לא הגיעו לשנת הארבעים לחייהם ולא

הפסד ממון ואולי מטעם אופנה, כהיום הזה, שמסגירה את דעת לובשה). הנה רואים שלמרות שהקדימו מחשבה למעשה, לא הקיפו במחשבתם את כל הצדדים ואפילו הצד הפשוט שבמחשבה, שישראל עלולים להתפלל בלשון כוללת. מדוע טעו העמלקים בחשבונם?

העם הזה בְּיָדֵי" (במדבר כא א).

לפלא הדבר; עמלק האמינו שיש כח בתפילתם של ישראל להועיל ושהם יכולים להנזק במלחמה ולכן שינו את לשונם ללשון כנען מתוך תקוה שישראל יתפללו לה' שינצחו את הכנענים. ולא עוד אלא שידעו גם שעל פי המטבע שמתפללים, כך נענים. ולמרות

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

גורל בין שנים או בין כולם?

ישנים שאחר היה קובע המספר, אם כן עדין אפשר להטיל גורל בשנים בלבד.

חדושו של המגן אברהם

המגן אברהם (שם) מחדש חדוש גדול בשם הגאון מהו' מן אב"ד דק"ק קראטשין, שאם הטילו גורל בין כמה אנשים ויצא שהיו שנים שונים, יש לבטל הגורל ולהטילו מחדש בין כל המשתתפים הראשונים בגורל ואין אומרים שהגורל בירר שכל האחרים חוץ משנים אלו לא זכו ויטילו גורל בין שניהם בלבד, אלא כולם משתתפים בגורל מחדש.

המגן אברהם מביא ראייה לדין מחדש זה מכח הקושיא הנ"ל, שהטעם שלא היו מטילין גורל בין השנים שבאו לארבע אמות של מזבח בשוה בלבד, אלא מטילין גורל בין כל הכהנים

דעת ה'מעיל צדקה'

בתשובת 'מעיל צדקה' (סימן י' הו"ד במחצה"ש ובהג' רעק"א שם) חלק על המגן אברהם שאין לדמות גורל שעל ידי ריצה לגורל גמור, שגורל שעל ידי ריצה מלכתחילה אינו גורל גמור, שהרי אנו שוללים מכבדי הריצה את הזכות לזכות ולא תקנו גורל שעל ידי ריצה כי אם בתחילה שסברו שלא יבואו כלל לידי מריבה וכשלא באו לידי הסכמה תקנו גורל על ידי ריצה אף שאינו גורל גמור ולכן אם לבסוף אף על ידי הריצה לא באו לידי הכרעה ובאו לעשות גורל גמור, ביטלו את הכרעות הגורל הראשון, אבל כשעושים גורל גמור על מנין, או כל גורל אחר שההכרעה ניתנת בידי שמים ויצא לשנים בשוה, מטילין גורל בין שנים אלו בלבד ואין מבטלין גורל ראשון, שהרי הגורל בירר שהאחרים לא זכו כלל.

בתשו' 'זכרון יוסף' (בראש הספר ציינו בתוספות הגרע"א על המשניות על משנה זו, הועתק בש"ס הנדפמ"ח הוצאת א. בלום בסוף המסכת) האריך בשם גדולי האחרונים לחלוק ולחלק שלא כדברי

ובתוספות ישנים כתב: שלא הממונה היה נוקב במספר, אלא אחר היה מחליט על מספר מסוים והממונה לא היה יודע את המספר שהוחלט עליו כדי שלא יבוא לידי רמאות לעשות באופן כזה שהגורל יפול על מי שהוא חפץ בו. וכן דעת הרמב"ם (הלכות תמידין פרק ד' ה"ג וכן

פירש הכסף משנה בדבריו עפ"י דברי הריטב"א שכתב בשם התו"י) וכדעה זו נוטה דעת התוספות יום טוב בפירושו על המשנה.

ישוה התוספות יום טוב

יש להקשות שהרי לאחר שכל הכהנים שרצו לתרום רצו על גבי הכבש ורק שנים מהם הגיעו לראש המזבח, אם כן למה כשמטילים גורל מטילים אותו בין כל הכהנים, למה לא יטילו גורל רק בין שניהם בלבד?

התוספות יום טוב מתרץ; שמכיון שאי אפשר לערוך גורל על ידי מנין בשני כהנים בלבד, שאז ידעו מראש מי הזוכה, שאם יקבעו מספר לא זוגי יזכה הכהן הראשון שהתחיל ממנו המנין ואם יקבעו מספר זוגי יזכה הכהן השני.

המחצית השקל (או"ה סימן קל"ב סק"ב) כתב על פי דברי אליה רבה (שם) שישוה התוספות יום טוב מובנים לשיטת רש"י והברטנורא שפירשו שהממונה עצמו היה קובע המספר ולכן כשהיו שנים בלבד אי אפשר לערוך גורל שעל ידי מנין בשנים בלבד וכפירוש התוס' יו"ט. אבל לפירוש הרמב"ם והתוספות

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

יומא דף כ"ב ע"א

שאלה: מעשה באחד מגדולי ישראל שיצא למסע התרמה בארצות הגולה ורצו כל עשירי המקום לזכות לארחו בשבת קדש בביתם וסיכמו ביניהם לערוך גורל באופן שכל אחד יאמר לראש הקהל את הסכום שיתרום למען המטרה הנעלה ומי שיתחייב על הסך הגדול מכולם יזכה לארח צדיק בקורות ביתו. אירע ושני עשירים התחייבו על סכום זהה ונסתפקו האם יש לערוך גורל לשני עשירים אלו בלבד, או שיש לחזור ולעשות גורל מחדש לכל העשירים יחד, מכיון שהגורל הראשון לא בירר מאומה?

תשובה: במשנה דף כ"ב ע"א שנינו: 'פראשונה, פל מי שרוצה לתרם את המזבח, תורם. ובזמן שהן מרביין, רצין ועולין בפכש (של המזבח), וכל הקודם את חברו בארבע אמות זכה. ואם היו שניהם שוין, הממנה אומר להם הצביעו' ופירשו רש"י והברטנורא (וכל מפרשי המשנה) שכשהיו שני כהנים שהגיעו לתוך הארבע אמות כאחד, שניהם לא זכו ועושו גורל מחדש בין כל הכהנים שחפצו לזכות בתרומת הדשן וכך היתה ההגדרה - 'הממנה (על הגורלות שבמקדש) אומר להם הצביעו' דהיינו; הוציאו אצבעותיכם, כדי למנות האצבעות.

מחלוקת רש"י והרמב"ם

ומבואר בגמרא שהכהנים היו עומדים במעגל סביב והממונה היה נוטל מצנפת מראשו של אחד מהם להודיע שממנו מתחיל הגורל. ולדעת רש"י הממונה היה נוקב במספר מסוים הגדול בהרבה ממספר הכהנים הנמצאים שם ומתחיל למנות את האצבעות מאותו כהן שנטל מצנפתו מראשו וסובב והולך ומונה וחוזר חלילה עד סוף המנין והכהן שהמנין הסתיים אצלו הוא הזוכה.

עלי הגיון

הרהור וערעור

מדוע אסור להרהר אחרי טעמי המצוות שלא ניתן להם הסבר?

בפרה אדומה ובמצוות נוספות שהן בגדר 'חוקה' נאמר: כי אין לנו רשות להרהר אחריהן. מדוע?

מסביר זאת הגאון מוילנא: במשנה (שבת י"ב) נאמר: 'ולא יקרא לאור הנר' ולא ניתן לדבר הסבר. לעומת זאת בבריתא מוסבר: 'לא יקרא לאור הנר, שמא יטה'. מספרת על כך הגמרא: 'אמר רבי ישמעאל בן אלישע אני אקרא ולא אטה פעם אחת קרא ובקש להטות אמר כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר'.

איך ראה רבי ישמעאל בן אלישע את גדולת חכמים? אלא ההסבר הוא; שהוא התכוון שצודקים חכמי המשנה שאמרו סתם: 'ולא יקרא לאור הנר' בלא שיתנו לכך הסבר. שהרי, בשעה שניתן טעם בבריתא: 'שמא יטה', קל לו לאדם שהוא בטוח בעצמו לבוא ולאמר 'אני אקרא ולא אטה' ולבסוף לבוא לידי מכשול.

ולזה הכונה בנאמר: "חקים שחקקתי לך אין לך רשות להרהר בהם" (יומא סז): - אסור לבקש עליהם הסבר, שכן אם מבקשים טעם הדבר עלול להביא למכשולים. ■

מחשבה

שוויו של דוד המלך

יש אדם ששקול כנגד אלפי בני אדם ברוחניות

טובים. זה דבר אדיר!

אבל מה אמר אבישי בן צרויה על דוד המלך? כי הוא עשרת אלפים כמונו. הרי שדוד שקול לפי חשבון זה כמו שבע מאות מליון יהודים שעוסקים בתורה ומצוות ומעשים טובים. זה דבר לאין שעור. אבל זה מצד נפשו, מצד עשית מצותיו באכותן, לא רק בכמות, אלא באכות. יש עושה מצוה ויש עושה מצוה. יש אחד מניח תפילין כעול שצריך להפטר ממנו ויש אחד שמשתוקק לזה. הגאון מוילנא אחרי חול המועד סוכות שבו לא מניחים תפילין, היה מחכה ברגעים מתי יוכל כבר להניח תפילין. בסך הכל עבר שבוע. כך, דוד המלך היה באכות של 700 מליון יהודים, עם תורה ומצוות ומעשים טובים, לא יאומן! ■

שמעוני (שמואל ב, פרק כד) 'שהיה שקול במעשיו הטובים ובתורה שבלבו כשבעים אלף איש' שקול כנגד 70,000 איש מישראל בתורה ובמצוות ומעשים

בעל חובת הלבבות (רבינו בחיי, בשער חשבון הנפש פרק ג) כותב: 'יתבונן האדם יתרון נפשו על גופו', דהיינו כמה הנפש שלנו יתירה על הגוף שלנו, הרוחניות על הגשמיות, 'ויכיר יתרון קצת בני אדם על קצתם'. בין בני האדם יש כאלה שיש להם יתרון על חבריהם. 'עד שאדם אחד שקול כנגד אלפי בני אדם'. מה זה אדם שקול כנגד אלפי בני אדם? 'יודע כי יתרונו אינו מכחות גופו אלא מצד מעלות נפשו'. היתרון דוקא ברוחניות ולא בגשמיות.

רבנו בחיי לומד את זה מהפסוק שאמר אבישי בן צרויה:

"כִּי עָתָה כְּמִנּוּ עֲשָׂרָה אֲלָפִים" (שמואל ב יח). חכמים אמרו (ברכות ס ע:): 'אבישי בן צרויה ששקול כרובה של סנהדרין' (ברכות סב): ועוד אמרו ילקוט

פרשת 'חקת'

"זאת חקת התורה אשר צוה ד' לאמר..."

כאשר אנו שומרים על החוקים של הקב"ה בלי שכל, בלי הבנה, אף הקב"ה נוהג עמנו במדה זו

הזה, כי זה לא משחק יהודי. יהודי יודע שגם אם עשה מהלך שגוי ומוטעה, הוא יכול לחזור בתשובה. הקב"ה אמר שמי שחטא יעשה תשובה ויתכפר לו. זהו שכתוב (תהילים קמז יט):

"מגיד דברו ליעקב", למה? כי חקיו ומשפטיו לישראל, הקב"ה נתן לנו את התשובה שהיא דבר לא שכלי ומדוע עשה זאת? כיון שגם אנו עושים דברים לא שכליים "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים

באים השטן ואומות העולם ושואלים: איך עשית לישראל כדבר הזה? עונה להם: הם שומרים את החוקים שלי בלי הבנה, לכן גם אני סולח להם "בלי הבנה".

נמצא שהחוקים טובים לישראל. ועל כך נאמר (תהילים פא ד-ה): "תקעו בחדש שופר בפסח ליום חגנו: כי חק לישראל הוא" ושמירת החוקים תעזור לנו כי ע"י זה; "משפט לאלקי יעקב".

לפי זה יובן הפסוק: "ויברר ד' אף

הרה"ג שלמה לויןשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

"ויברר ד' אף משה... לאמר: זאת חקת התורה אשר צוה ד' לאמר..." (במדבר יט א-ב)

מדוע כתוב פעמים "לאמר"?

אמר רבי אהרן הכהן: חתנו של ה'חפץ חיים': רש"י אומר שאין לענות לאומות העולם על שאלתם מדוע אנו עושים פרה אדומה אלא רק לומר שזוהי חוקה.

כלומר: "ויברר ד' אף משה... לאמר" לגויים ולשטן אם ישאלו "זאת חקת התורה", אבל "אשר צוה ד'" את משה זה "לאמר" ובאמת משה רבנו היה היחיד שידע את הטעם האמיתי.

"זאת חקת התורה אשר צוה ד' לאמר..." (במדבר יט ב)

כל ידעוים" (שם פס' כ).

"זאת התורה אדם... ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שכעת ימים" (במדבר יט יד)

אומרים חז"ל (ברכות סג): "זאת התורה אדם פי ימות באהל" - אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. כלומר שחי בדחקות, כמו שאומרת המשנה (אבות ו ד): 'כך היא דרך של תורה, פת במלח תאכל ימים במשונה תשתה ועל הארץ תישן וחי צער תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה עשה פן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא'.

ולפי זה ממשיך ה'פני מאיר' לדרוש את הפסוק: "כל הבא אל האהל", ביקרת

משה... לאמר: זאת חקת התורה", זה חוק ולמה? "אשר צוה ד' לאמר" שהקב"ה יוכל לענות לטענות היצר הרע והשטן למה הוא ציוה אותנו לתקוע בשופר וע"י זה הוא מוחל עונות, למרות שאין לכך הסבר הגיוני. עכשיו יש לו הסבר: זה נהיה "משפט", כי זו מדה כנגד מדה ובמדה שהאדם מודד כך מודדים לו.

אומר ה'פנינים יקרים': תשובה - האם זה דבר שכלי? לא, אין להבין זאת בשכל.

מספרים שאחד מגדולי ישראל בהיותו ילד, לימדו אותו בליל יום אידם של הגויים לשחק שחמט. (אצל החסידים נוהגים שלא ללמוד בלילה הזה). לאחר שתיארו לו את כללי הצעדים של הכלים השונים, אמרו לו שיש כלל יסודי: לאחר שעושים מהלך אין דרך חזרה. אי אפשר להתחרט. אמר: אם כך איני מוכן לשחק במשחק

מובא בספר 'מנורת הזהב' מאת ר' זושא מאניפולי: הגמרא אומרת (רה טז): שהקב"ה ציוה לתקוע בשופר בראש השנה כדי לערבב השטן. מה הענין?

זה שפרה אדומה זה חוק, האם זה טוב, או רע לישראל? לכאורה זה רע לנו, כי אומות העולם והשטן מונין אותנו, דהיינו מצערים אותנו בדברים.

ואנו עונים שאין הסבר, כי זאת חוקה, גזירה שאין להרהר עליה. וזה לא נעים.

אומר ר' זושא מאניפולי: יותר טוב לנו שזה חוק ומדוע? כי הקב"ה נוהג עם בריותיו מדה כנגד מידה. ואמרו חז"ל

(ב"ר ט יא): 'אמר רבי סימון בשם רבי שמעון בר אבא כל המדות בטלו, מדה כנגד מדה לא בטלה'. 'במדה שאדם מודד בה מודדים לו' (סוטה ה:). כאשר אנו שומרים על החוקים של הקב"ה בלי שכל, בלי הבנה, אף הקב"ה נוהג עמנו במדה זו. הוא מצוה עלינו לתקוע בשופר ועל ידי כך מתערבב השטן ואנו נסלחים.

מוסר השכל

"באו חשבון..."

מה למד ה'בן איש חי' ממקצוע החשבון לעבודת ד'?

אומר ה'בן איש חי': מן החשבון ניתן ללמוד הרבה על עבודת ד'. למשל: יש 9 ספרות + הספרה 0. הספרה 0 כשהיא עומדת בפני עצמה אין לה ערך. אך כשהיא באה מימין לספרה היא מעלה את ערכה פי עשרה, הוספת שני אפסים מעלה את ערך המספר פי מאה וכו'.

אך אם ה-0 בא לשמאלו של המספר, אינו מוסיף ואינו מעלה, אינו שווה כלום. הנמשל: כשארם חושב מחשבה - היא עדין אינה מעשית. אך כאשר הוא לוקח אתרוג ולולב והוא חושב ועושה את זה לשם מצוה - המחשבה מוסיפה למצוה. בתנאי שהיא באה לפני עשיית המצוה.

אם חושבים על התפילה לפני שמתפללים - זה דבר גדול. אם האדם מתפלל ורק אח"כ חושב מה התפלל - לא שווה הרבה.

כלומר, ה-0 דומה למחשבה בתנאי שהיא לפני המצוה.

ועוד דוגמא: אם יש 9,999,999,999 ₪ על ניר אחד - זה סכום כסף גדול מאד. אך אם יש 10 פיסות ניר ועל כל אחד רשום 9 ₪ יש בסך הכל 90 ₪ שזה סכום מועט.

הנמשל: עם ישראל חזק מאד, בתנאי שהוא מאוחד. אם אנחנו נפרדים כחנו מדולדל.

וכן: סכום של 9,999,999,999 ₪ זה הרבה בתנאי שהוא כתוב בשורה אחת. אבל אם זה כתוב אחד מעל השני זה לא שווה כלום.

הנמשל: עם ישראל חזק מאד בתנאי שכולם מרגישים שוים, בתנאי שאחד לא מתגאה על השני. אם אחד מתגאה על השני - אין ערך. ■

פעם בביתו של אברך לראות מקרוב את מצבו? כל שכן "וְכָל אִשָּׁר בְּאֵהָל", אם אתה נמצא בתוך האהל, אתה גר באותה עיר ויודע את הדחקות של תלמידי החכמים. האם אינך נכנס לעזור להם? אם כך זה ממש מצב של טומאת מת, "יִטְמָא שְׁבַעַת יָמִים".

מביא ה'פני מאיר' ספור נפלא: רבי מאיר שפירא מלובלין הלך פעם לאסוף כסף לשיבה שלו. נכנס לביתו של איזה גביר. אמר לו הגביר: "לשם מה אתה זקוק לכסף?"

השיב: "אני בונה בנין לשיבה שיהיו בה חדר אוכל מרווח, חדרי פנימיה, שיהיה נוח ומרווח לתלמידים..."

אמר הגביר: "הכיצד? והרי כתוב במשנה: 'כָּף הַיָּד הַיְמָנִית שֶׁל תּוֹרָה, פֶּת בְּמַלְחָתָא כְּאֵל תְּשִׁיבָהּ וְעַל הָאֲרֶץ תִּישָׁן וְחַי צֵצֵר תַּחֲיָהּ'?"

אמר לו רבי מאיר שפירא: "אספר לך ספור: כשהגאון מוילנא חלק על בעל התניא והוציא עליו חרם, נסע בעל התניא לדבר עם הגאון. היה זה בפסח. בעל התניא נתקע באיזה מקום ועשה בו את הפסח. המנהג באותו מקום היה שלא לקרוא הלל כליל הסדר בבית הכנסת. בעל התניא סבר שצריך לקרוא. הוא חשש מהרב המקומי ולכן לאחר שגמר את התפילה עם כולם, לאחר שכולם התפזרו לבתיהם לליל הסדר, חזר לבית הכנסת והחל לומר את ההלל בהתלהבות יתרה. עבר שם אדם אחד מן הקהילה ורץ לספר לרב. הרב קרא לבעל התניא, דפק על השלחן ואמר: 'היאך העזתם לקרוא את ההלל!?!'

אמר בעל התניא: "שזה 'בית יוסף' מפורש. צריך לקרוא הלל כליל הסדר בבית הכנסת."

ענה הרב: "אבל הרמ"א אומר שאין אנו נוהגים כן. ולויה את דבריו בדפיקה על השלחן."

אמר בעל התניא: "מי אמר לך שהרמ"א כתב את דבריו 'ואנו לא נוהגים כן' עם 'דפיקה על השלחן', כלומר בהחלטיות ונחרצות. ואולי הוא פשוט אמר שאנו לא נוהגים כך - חבל. מאין אתה יודע למה כונתו? האם שמעת מן הרמ"א את 'מנגינת דבריו'...?"

המשיך רבי שפירא מלובלין ואמר לגביר: "אתה אומר לי: 'כָּף הַיָּד הַיְמָנִית שֶׁל תּוֹרָה' בנחרצות ואולי התכוון התנא: 'כמה נורא ואיום שכך היא דרכה של תורה, במקום שהאברכים יחיו חיי רווחה, אין להם מה לאכול, פרנסה ברוח - חבל'..."

לומר לך: כמו שפרה אדומה מטהרת אף מיתת צדיקים מכפרת' (רש"י).

אין הכוונה שעצם מיתת הצדיקים מכפרת. אלא כאשר הצדיק מת כל העם עושה חשבון נפש. שהלא הצדיקים מתים בעון הדור. ואם כן מדוע מת הצדיק, במה צריך להתחזק. ויש העושים זאת מפחד. עד עכשיו הצדיק היה כמגן לדור, עכשיו מי יגן עלינו? כמו השכנים של רבי זירא שהיו פושעים גדולים ולאחר מותו חזרו בתשובה, כי אמרו: עד עכשיו הוא הגן עליהם ועכשיו אין מי שיגן עליהם.

אם כך נחשב שהצדיק לא מת, כי בזכותו כולם מתחילים לחיות. חיותו של הצדיק מוסיפה להתקיים כי ההשפעה שלו נמשכת גם לאחר מותו.

אבל אם הצדיק מת ומותו לא משפיע מאומה, אף אחד לא חוזר בתשובה והכל נשאר כשהיה, כי אז נחשב שהצדיק מת ואין לו שום קשר לעם ומדוע שבזכותו יקבלו שפע וברכה?

"נתמת שם מְרִים וְתַקְבֵּר שָׁם", כלומר; לא היה למותה שום השפעה על העדה, לכן לא היו להם מים. ■

"וְלִקְחָ אֶזוֹב וְטָבַל בְּמִים אִישׁ שְׁהוֹר..." (במדבר יט יח)

אומר ה'פנינים יקרים': טעמי המקרא במילים "וְלִקְחָ אֶזוֹב" הם קדמא ואזלא. אזוב מסמל את הענוה, שפלות הרוח. כיצד מגיעים לידי ענוה? ע"י קדמא ואזלא, דהיינו; להסתכל מאין באת ולאן אתה הולך ואם תעשה זאת, תגיע ל"וְלִקְחָ אֶזוֹב" תבוא לידי ענוה.

"וַיִּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מִדְּבַר צֵן... וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקֶדֶשׁ וְנִתְמַת שָׁם מְרִים וְתַקְבֵּר שָׁם" (במדבר כ א)

למה לא היו מים לעדה, הרי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם?

אומר ה'אשיב אברהם': 'למה נסמכה פרשת מיתת מרים לפרשת פרה אדומה,

”וּבְנֵי קָרַח לֹא מָתוּ.”

נס נחש הנחשת

»»» המשך מעמ' 1

אכלו לחם כלל ולא הכירו את טבעם של האוכלים ומוציאים.

מכשלת הטבע

אלא, יש להצביע על שתי הבחנות: ראשית: רואים מכאן את כחו העצום של הטבע, שאף בהעברת הידיעה של אבותיהם להם, על החשש לתפחת הבטן וכדברי רש"י: 'כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא' למרות שלא חשו בפעולת המעייים מעולם, היה בידיעה זו די כדי לעשות רושם רע בלבם ולהפחידם לגבי העתיד ולהתלונן; 'למה העליתנו ממצרים למות במדבר'..

שנית: בפסוקים לעיל כתוב: 'נתקצר נפש העם בקרבך' (במדבר כא) ומטבעם של דברים בעת שנפשו של אדם קצרה, אי אפשר לעולם לעשות חשבון אמיתי וצודק ויכולים לטעות בדברים פשוטים, על פי הכלל שלמדונו חז"ל: 'א"ר שמואל בר נחמן א"ר יוחנן: מאי דכתיב; "על פן יאמרו המשלים באו חשבון"..' (במדבר פרק כא) "המשלים" אלו המושלים ביצרם. "באו חשבון" בואו ונחשב חשבוננו של עולם..' (בבא בתרא עח:).

חשבון צדק, יכולים לעשות רק המושלים ביצרם. אך מי שאינו כן, יצרו מושל בו ומטהו לראות לפי נטיות לבו את החשבון, לכן יכול לטעות גם בדברים פשוטים מאד.

מסיבה זו טעו העמלקים בחשבונם כיון שרצו מאד ובכל מצב להלחם בישראל, לכן לא דקדקו בחשבונם בשקול הדעת כראוי, אם כדאי בכלל להכנס למלחמה עם ישראל, למרות שידעו שהתפילה תועיל לישראל וזאת כיון שאינם מהמושלים ביצרם, אלא יצרם מושל בהם.

כמו כן, ישראל שבאו בטרונאי על המן, לא הרגישו מסיבה זו, שהם מדברים נגד השכל ונגד הנסיון שהיה להם מארבעים השנה שחלפו, כי מי שלא מושל ביצרו, יצרו מושל בו וחשבוננו הוא חשבון יצרו, למעשה!

היוצא לנו מזה הוא; שכל ההולך אחר טבעו ומתרשם ממנו ואפילו רק מידיעה עליו, הרי הוא נופל ברשת יצרו הרע.

נשוכי הנחשים השרפים, שלא יראו נחש ולא יזכרו ולא יעלו על לב כלל.

וצוה הקב"ה למשה לעשות להם דמות שרף, הוא הממית אותם. וידוע כי הנחשים השרפים אדומי העינים רחבי הראש שגופם כעין הנחשת בצוארם ולכן לא מצא משה לקיים מצותו בשרף בלתי שיעשה "נחש נחשת", כי הוא דמות נחש שרף, ואם יעשנו מדבר אחר, היה דמות נחש ולא דמות שרף. ומה שאמרו מן הלשון הנופל על הלשון, כי הזכרת השם בלבד תזיק.

והכלל; כי צוה השם שיתרפאו במזיק הממית בטבע ועשו דמותו ושמו וכשיהיה האדם מביט בכונה אל נחש הנחשת שהוא כעין המזיק לגמרי - היה חי! ככתוב: "וְהָיָה אִם נִשָּׁךְ הַנָּחַשׁ אֶת אִישׁ וְהָבִיט אֵל נָחַשׁ הַנְּחָשֶׁת וְחָי" להודיעם כי: 'ה' ממית ומחיה'! (שמואל א ב) (רמב"ן במדבר כא ט).

תשובת המשקל לעם ישראל היתה בנחש הנחשת להבין ולהשכיל ההיפך מהתרשמותם הטבעית בלחם הקלוקל, שאין טבע בעולם כלל ורק ה' לברו ברצונו, הוא המחיה והממית.

להקיא את הטבע

וחז"ל מלמדים אותנו עד כמה צריך להתרחק מהשפעת ורושם הטבע עלינו, כדי שלא נטעה בחשבוננו תמיד, מהפסוק: "כִּי מִיֵּץ חֶלֶב יוֹצֵיא חֲמָאָה וּמִיֵּץ אֵף יוֹצֵיא דָם וּמִיֵּץ אֲפִים יוֹצֵיא רִיב" (משלי ל). 'אמרי דבי רבי ינאי: מאי דכתיב: "כִּי מִיֵּץ חֶלֶב יוֹצֵיא חֲמָאָה וּמִיֵּץ אֵף יוֹצֵיא דָם וּמִיֵּץ אֲפִים יוֹצֵיא רִיב"? במי אתה מוציא חמאה של תורה? במי שמקיא חלב שניק משדי אמו עליה..' (ברכות דף סג:).

מדוע נקטו חכמים את הלשון: 'במי שמקיא'?

ללמדנו; כשם שהגוף פולט החוצה כל מה שמאוס וזר לו, כן, כל שאינו סובל את הילדות והטבעיות עד שמקיא ממנו, רק בו תמצא 'חמאה של תורה' וחשבונותיו יהיו חשבונות צדק של המושל ביצרו ולא יסמוך על הנחות טבעיות של בני האדם, כמאמר הפסוק: "רְאֵה זֶה מִצְאָתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹקִים אֶת הָאָדָם יֵשֶׁר וְהִמָּה בִקְשׁוּ חֲשָׁבוֹנוֹת רַבִּים" (קהלת פרק ז).

אך בפרשתינו יש גם תרופה למכשלה נפוצה זו ככתוב: "וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל גֵּס וְהָיָה כָּל הַנִּשְׁוָף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נָחַשׁ נְחָשֶׁת וַיִּשְׁמְהוּ עַל הַגָּס וְהָיָה אִם נִשְׁוָף הַנָּחַשׁ אֶת אִישׁ וְהָבִיט אֵל נָחַשׁ הַנְּחָשֶׁת וְחָי" (במדבר כא).

ואמרו בגמרא: 'וכי נחש ממית או נחש מחיה? אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתרפאין. ואם לאו, היו נימוקים' (ראש השנה דף כט:).

ומסביר הרמב"ן בסוד הענין: 'והנראה בעיני בסוד הדבר הזה, כי הוא מדרכי התורה שכל מעשיה נס בתוך נס, תסיר הנזק במזיק ותרפא החולי במחליא. כמו שהזכירו (מכילתא ויסע א) ב"וַיִּצְעַק אֵל ה' וַיִּוָּרְהוּ ה' עַץ וַיִּשְׁלַף אֵל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שָׁם" (שמות פרק טו). וכן במלח אלישע במים: "וַיֵּצֵא אֵל מוֹצָא הַמַּיִם וַיִּשְׁלַף שָׁם מֶלַח וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר ה' רְפֹאתֵי לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם עוֹד מָוֶת וּמִשְׁפָּלָת: וַיִּרְפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּדְבַר אֱלִישֶׁע אֲשֶׁר דִּבֶּר" (מלכים ב ב כא).

וידוע מדרכי הרפואות; שכל נשוכי בעלי הארס יסתכנו בראותם אותם, או בראות דמותם, עד כי נשוכי הכלב השוטה וכן שאר הבהמות השוטות, אם יביטו במים, יראה להם שם בבואת הכלב, או המזיק וימותו, כמו שכתוב בספרי הרפואות ומוזכר בגמרא במסכת יומא: 'מי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו' (יומא דף פד:). וכן ישמרו אותם הרופאים מהזכיר בפניהם שם הנושר, שלא יזכרו אותם כלל, כי נפשם תדבק במחשבה היא ולא תפרד ממנה כלל, עד שתמית אותם.

וכבר הזכירו דבר מנוסה מפלאות התולדה; כי נשוך הכלב השוטה אחרי שנשתטה בחליו, אם יקובל השתן שלו בכלי זכוכית, יראה בשתן דמות גורי כלבים קטנים. ואם תעביר המים במטלית ותסננם, לא תמצא בהם שום רושם כלל. וכשתחזירם לכלי הזכוכית וישתהו שם כשעה תחזור ותראה שם גורי הכלבים מתוארים וזה אמת הוא בפלאי כחות הנפש. וכשיהיה כל זה כך, ראוי היה לישראל

התכנסות עם הרב

אמנון יצחק

שליט"א

הרצאה ראשונה בסדרה **בת-ים היכל התרבות סמטת אופיר 3**
הכנו לסדרת ההרצאות **בת-ים**

דמי כניסה 15 ש"ח

ביום ראשון 02/07/06
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון 'שופר'

רק בטרקלין יאקאב חשמל

עוברים ל-בְּקוּ

BEKO

בחירה עולמית

כמוצרי BEKO הושקעו סכומים נכבדים בהנעת ופיתוח בקו מוצרים בעלי עיצוב וטכנולוגיה מהמתקדמים בעולם. מוצרי BEKO מובילים בכל תחומי ענף החשמל הקטרים מכונות כביסה, מישעים, מדחי כלים, תנורים דו-תאים, תנורים בנויים ובידום, ומצרים קטנים כשואבי אבק, מנצחים מקרנלים ועוד.

מכונות הכביסה בְּקוּ

קיינולת עד 6 ק"ג • עד-1000 מ"ר • זלת רחבה 300 מ"מ • סמטה של 180 מעלות • שקילה אוטומטית להחמת כמות מים אופטימלית ומניעה איון המכונה בעת סחיבה • סימור הסחיפה של עד 9 שעות • 20 תוכניות כביסה קטנות • אפשרות לכביסה חמה • טמון סמטות 40-50 מעלות • תכנית לכביסה מברירה 30 דק' • אפשרות לכיבוס ריקון מים להגנה על כביסה ירוקה ובענפית • ופן גירוסה • גרירת מים חסכונית 95 ליטר לשבוע כביסה 6 ליטר • דחנן באטומים A • סמטה 5 אנרגיה C • סמטה

קונים ומקבלים

מסמך כביסה החל מ-1990 ש"ח מלך

מסמך קטור BEKO החל מ-1999 ש"ח מלך

BEKO בחירה עולמית

800 800 800

האחריות האחרונה בישראל! הכפולה

להזמנות: 1700-50-50-10

בריאות למשפחתו של פראנקו בן גראציה	יעמדו על הברכה
ברכות לעם ישראל ולנינו יוחנן בן רנטה	בריאות איתנה למרטינה בת סבריינה
ברכות למשפחתו של מרקו בן מריסה רות	לעלוי נשמת צ'סרה צפניה בן קוינטה
חזרה בתשובה ויראת שמים להגי בן רבקה ונועם בן רבקה	רפואה שלמה ואריכות ימים לשם טוב בן נעמי וצביה בת מול
רפואה שלמה ויראת שמים לירום בן עליה סויסה לירדה קלה לתקוה בת עליה	זרע של קימא ללאה לימור בת דינה, ניצה בת רחל, עדנה בת יפה ומרים מניה בת יולה צילה
חזרה בתשובה, יראת שמים והצלחה לסיון בת דורית ולמשפחת גורש	רפואה שלמה ואריכות חיים לשושנה בת יהודית וכל משפחתה לעלוי נשמת יוסף בן אברהם קטופה
תשובה שלמה יראת שמים והצלחה למשפחת בוטל ולמשפחת תשובה	גאולה לעם ישראל ולחיים בן מסעודה

www.FINOTEC.com

שותף עסקי יקר,

3 טריליון דולר מתגלגלים מדי יום בשוק המס"ח, השוק הגדול בעולם. חברות המחקר המובילות צופות גידול של פי 20 במהלך השנתיים הקרובות!

ואיפה אתה בתמונה?

כשותף עסקי של פיננסטק תוכל להינות מתוכנית השותפים המהפכנית Profit Share • פיננסטק חברת המסחר המס"ח היחידה בישראל, בה תרוויח גם כשלקוחותיך מרוויחים.

הרשות לניירות ערך האמריקאית מבטיחה ומקיימת! **חיג 2021***

שירותי כח אדם וסיעוד

- עובדים זרים מכל העולם
- טיפול בקשישים, מוגבלים ונכים במסגרת חוק הסיעוד של ביטוח לאומי
- מטפלים למשך 24 שעות - אפשרי ללא לינה • מענה מידי לכל פניה

בדישיון משרד העבודה והרווחה

1-700-704-204 פקס: 08-9356686 נ"ד: 050-2333333 רח' הרצל 96 רחובות, מיקוד: 76548 raz2004@bezeqint.net

מצעד העונה

22.000 איש

עם הרב אמנון יצחק

באצטאדיון סדי

ירושלים

יום שלישי
ליל ט"ו באב

8 אוגוסט 06

Finotec

ירושלים אינה סדום

20 שנה לארגון 'שופר'

להשגת כרטיסים טל' 03-6762226 פרטים נוספים בעתון 'ארבע כנפות'